

Ζ ΒΕΛΙΣΟΥΡΔΟΣ

Γ. ΜΠΑΚΑΛΑΚΗ

ΘΡΑΚΙΚΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΔΙΑ

ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΣΤ' ΤΟΜΟΥ ΤΩΝ ΘΡΑΚΙΚΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΤΥΠΟΣ: Ι. Α. ΑΛΕΥΡΟΠΟΥΛΟΥ & ΣΙΑΣ
ΟΔΟΣ ΑΓΗΣΙΑΔΟΥ 23Α· 23
ΑΘΗΝΑΙ

Γ. ΜΠΑΚΑΛΑΚΗ

ΘΡΑΚΙΚΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΔΙΔ

ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΣΤ' ΤΟΜΟΥ ΤΩΝ «ΘΡΑΚΙΚΩΝ»

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΤΥΠΟΙΣ: Ι. Α. ΑΛΕΥΡΟΠΟΥΛΟΥ & ΣΙΑΣ
ΟΔΟΣ ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ 23Α • 23
ΑΘΗΝΑΙ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΘΡΑΚΙΚΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΔΙΑ

Ἐκ τῶν ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον δημοσιευμένων ἐνταῦθα τριῶν ἀναθηματικῶν ἐπιγραφῶν, ἡ μὲν πρώτη «Διὶ Ὑψίστῳ», προέρχεται ἐκ τῆς παρακειμένης καὶ ἀνατολικῆς τῆς Καβάλλας τοποθεσίας Τζαρί, περὶ τὰ δέκα χιλιόμετρα ἀπὸ γούσης, αἱ δὲ δύο ἄλλα «Διὶ Ζβελθιούδῳ καὶ Διὶ Παισον[λήνῳ] ἐκ Κομοτινῆς, περιουλλεγθεῖσαι ὑπὸ τοῦ φίλου καθηγητοῦ τοῦ Γυμνασίου καὶ ἐκτάκτου Ἐπιμελητοῦ Ἀρχαιοτήτων κ. Ρήγα Θεοχάρη, τὸν ὁποῖον θερμῶς καὶ ἐνταῦθα εὐχαριστῶ διὰ τὴν παραχώρησίν των εἰς ἐμέ. Ἡ πρώτη τῶν ἐπιγραφῶν μετεφέρθη εἰς τὴν Συλλογὴν Καβάλλας, αἱ δὲ δύο ἄλλα εἰς τὴν τῆς Κομοτινῆς.

Ὁ μεταβαίνων σήμερον ἀπὸ Καβάλλας εἰς Χανούπολιν (Σαοὶ Σαμπάν), κατέχουσαν τὴν θέσιν τῆς ἀρχαίας Σάρας Σαπαίων, κατὰ Σβερόνον, μετὰ τὸν ἀγῆνα τὸν χωρίζοντα τὴν μικρὰν λεκάνην τοῦ Νεκροταφείου Καβάλλας καὶ τὴν ἐκείθεν ἐτέραν τοιαύτην εἰς τὸ πέρας τῆς ὁποίας κεῖται σήμερον ὁ προσφυγικὸς συνοικισμὸς Νέα Καρβάλλη, ἀριστερὰ τῆς ἀμαξίτου παρὰ τὸ 100ν χιλ. παρατηρεῖ λατομεῖον μαρμάρου ἐν ἐνεργείᾳ καὶ σήμερον ἀκόμη. Προσεκτικώτερα παρατήρησις ἐπὶ τῶν ἀλατοιήτων πλευρῶν τοῦ λόφου, μαρτυρεῖ διὰ τῶν ὑπαρχόντων ἐκεῖ λίθων, ὅτι καὶ εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους ὑπῆρχεν ἐκεῖ λατομεῖον μαρμάρου.

Τοῦτο πιστοποιεῖ καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 1 (εἰκ. 1—2) ἐπιγραφὴ ἡμῶν, προσχομένη ἐκ τοῦ ἔναντι τῶν λατομείων ἀγροῦ, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς τῆς ἀμαξίτου κειμένου, κατακειμένη δὲ εἰς βᾶθος 0,75 μ. ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας του, καὶ προσκόψασα εἰς ἄνοιμά τι τοῦ καλλιερητοῦ χωρικοῦ ἰδιοκτητοῦ του.

Ἡ ἐπιγραφὴ εἶναι χαραγμένη ἐπὶ μεγάλῃς τετραπλευροῦ στήλης,

μορφής ορθοστάτου, ύψους ολικού σωζομένου 1,08 μ. πλάτους 0,77 μ. πάχους 0,55 μ. και ἐκ μαρμάρου προφανῶς ἑντοπίου.

Ἡ στήλη ὄπισθεν εἶναι χονδρῶς ἐπεξεργασμένη, ἐνῶ κατὰ τὰς τρεῖς ἄλλας λεῖα· ἐπιφανείας τῆς στεφανοῦται ἄνω καὶ κάτω ὑπὸ ταινίας ἢ κα-

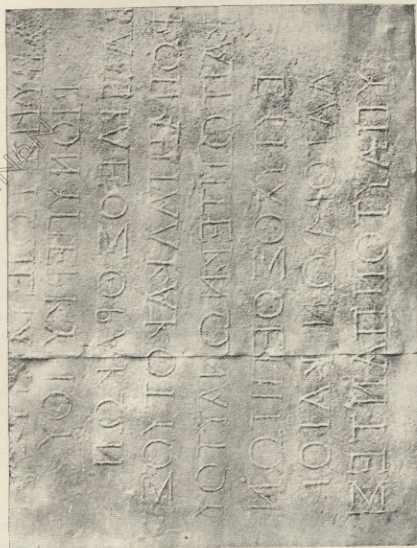

Εἰκ. 1. Ἡ στήλη καὶ ἡ ἐπιγραφή.

νόνος πλάτους 0,17 μ., τῆς ὁποίας μέρος μόνον σώζεται εἰς τὸ ἀποκεκρυμμένον ἄνω μέρος τῆς. Ἐάν ἡ ταινία εἶχε καθὼς φαίνεται τὸ αὐτὸ πλάτος ἄνω καὶ κάτω, ὄλικόν ὕψος τῆς στήλης θὰ ἦτο $0,17 + 0,80 + 0,17 = 1,14$ μ., διότι 0,80 μ. ὕψους εἶναι τὸ μεταξὺ τῶν κανόνων μέρος τῆς στήλης.

Θὰ ἔκειτο βεβαίως ἡ στήλη πρὸς τοῖχόν τινα ἢ ἐν κόγχῃ λαξευμένη παρὰ τὸ λατομεῖον καὶ ἐπὶ τοῦ ἐπικλινοῦς λόφου, τόπου καταλλήλου δι' ἀναθήματα εἰς τὸν Δία Ὑγιστον, ὥστε νὰ μὴ φαίνεται ἡ δόρα ὄπισθία ἐπιφανείᾳ τῆς, ἄγνωστον ὅμως παραμένει τί ἀνάθημα ἔφερον ἐπάνω τῆς,

διότι παρ' ὅλον τὸ θραύσιμον τῆς ἄνω ἐπιφανείας τῆς διαβλέπει τῆς ἱγὴ μικροῦ τετραπλευροῦ τόμου 0,20×0,20 μ. καὶ ἔχει ἀκριβῶς εἰς τὸ κέντρον τῆς, κεκμένον. Δὲν ἀποκλείεται βεβαίως καὶ νὰ μὴ ἔφερον ποτὲ τοιοῦτόν τι

Εἰκ. 2. Φωτογραφία τοῦ ἑστίου ἀνεγνωσκόμενῃ ἐκ δεξιῶν πρὸς τὰ ἀριστερὰ μὴ ἀντιστοιχεῖται.

ἀνάθημα, καὶ νὰ ἦτο ἄλλως αὐτὴ αἰτὴ ἡ στήλη τὸ ἀνάθημα, καθὼς πολ-
λοι τετραπλευροὶ ὁμοίωσχοι στήλαι Ῥωμαϊκῶν χρόνων, αἱ ὁποῖαι μάλ-
λον ὡς τετραπλευροὶ βωμοὶ εἰς τὴν περιπτῶσιν ταύτην θὰ χαρακτηρισθοῦν,
καὶ τῶν ὁποίων μεγάλην συλλογὴν κατέχει τὸ Μουσεῖον Θεσalonικῆς.

Ἡ ἐπιγραφή εἶναι χαραγμένη ἐπὶ ὀκτὸ στήχων καὶ διὰ γραμμάτων ἕτους
περίπου 0,004 μ. τύπου ἐπιτηθεμένου καὶ καλοῦ τῶν ἀρχῶν τοῦ α' μ.

Χ. αἰῶνος, πλὴν δὲ τῆς βλάβης ἢ ἐπὶ τὴν μέρος τῆς λέξεως εὐχαριστήριον, ἢ διατήρησός της κατὰ τὰ ἄλλα εἶναι ἀρίστη.

Δι' Ὑψίστου Εὐχαρισ[τῆ]
ριον ὑπὲρ Κυρίου
βασιλέως (sic) Θρακῶν
Ροιμητάλικα Κότινος
καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ
Εὐτυχος ὁ ἐπὶ τῶν
λατῶνων καὶ οἱ
ὑπ' αὐτὸν πάντες

ὑπονοουμένου τοῦ ρήματος ἀνέθεσαν.

Ὁ Ζεὺς Ὑψίστος ὁ εἰς ὃν ἀνετέθη ἡ ἐπιγραφὴ ἡμῶν φέρεται ἀπὸ ἀρχαιότατον χρόνον τὴν προσωπίαν ταύτην (Πινδ. Νεμ. XI, 2. Αλοχίλ. Ἔμνεμ. 28 καὶ Πανσανίας πλειστάκις), ἀλλ' ὁ εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ἐπιγραφῆς ἡμῶν καὶ τῶν ἄλλων συγγράφων τῆς γρῶσιαν Ζεὺς Ὑψίστος εἶναι ὁ ἴδιος ἀρχαῖος καὶ καθ' αὐτὸ ἐλληνικὸς θεός· εἶναι ἀδύνατον ὑπὸ τὸ ἐπίθετον αὐτὸ νὰ ἐννοεῖται μόνον ὁ Ζεὺς ἀρχαῖος, ὃ ἐν διαφόροις ὑφάμασιν τῆς Ἑλλάδος λατρευθεῖς, καὶ νὰ μὴ κριπτεται ὑπ' αὐτὸν καὶ τοπικῆ τῆς θεότης, διάφορος κατὰ τόπους, ἀπὸ πάντων διὰ τοὺς μεταγενεστέρους τούτους χρόνους, ἀφ' οὗ ἦν ἀπὸ τῶν Ἑλληνιστικῶν χρόνων διάφορος ἀνατολικαὶ καὶ μονοθεϊτικαὶ λατρεῖαι ἐκτισθῆσαν μετὰ τοῦ Διὸς Ὑψίστου.

Εἰς τὴν Σαυρίαν π. χ. ὁ Ζεὺς Ὑψίστος ἐκτισθῆναι καὶ ὑπεκατέσθησεν τὸν Baal—samīn, εἰς τὴν Σαμάρειαν τὸν Jehovah, ὡς Ζεὺς ὄρειος ἐλάτρευτο εἰς τὴν Σιδῶνα, ὡς Ὑψίστος ἐν Παλμύρα, ὃ ἐκεῖσιν ἀρχαῖως μετὰ τοῦ Hadad Ἀχωρεῖτου ὃ τῆς ἐπιγραφῆς τῆς Ρώμης καὶ μετὰ τοῦ ἀλῶως Θεοῦ Ὑψίστου τῆς Θρακικῆς ἐπιγραφῆς παρὰ Κάλινκα ὃ

1) Περὶ τῆς λατρείας τοῦ Διὸς Ὑψίστου, ὑπάτου κλπ. βλ. π. Ο. G u r p e, Griech. Myth. (1906) σ. 1103 σημ. 2 καὶ πρὸ πάντων Α. Β. C o o k, Zous II (1925) σημ. εἰς τὰς σελίδας 876—889, δπου τριζώνονται καὶ τέσσαρες τοποθεσίαι λατρείας τοῦ ἀναφερόνται.

2) C a u t i n e a u, Inscr. Palmg. 188—190.

3) C o o k ἔ. ἄ. σ. 889.

4) Kalinka, Antike Denkmäler in Bulgarien n. 145. Περὶ Ὑψίστου βλ. κ. E. S c h ü d e r, Die Juden in Bosphorischen Reiche und die henossenschaften der Σεβόμενον Θεῶν Ὑψίστου, Sitzungsber. Akad. Berlin, 1897 σ. 200 καὶ ἔξ. καὶ F. G u m o n t, Hypsiatos, Suppl. à la Remue de l' instruction publique en Belgique XL1897.

ἀσφαλῶς σημητικῆς ταυτότητος. Ἀκόμη καὶ ἡ ἐν Δήλῳ λατρεία τοῦ Διὸς Ὑψίστου ὃ κατὰ τὴν δευτέραν διὰ Ῥωμαίων τῆς νήσου κτῆσιν (166—89 π. Χ.) ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, μετὰ μονοθεϊστικῶν λατρεῶν σχετίζεται καὶ συγκεκριμένως μετὰ τοῦ Διὸς Baal.

Καὶ ἡ ἐν Ἐδέσῳ Μακεδονίας λατρεία τοῦ Διὸς Ὑψίστου ὑπὸ ἐταιρείας συλλατρευτῶν ὀνομαζομένης «συνθηεῖας» προφανῶς εἶναι διάφορος τῆς τοῦ Πανελληνίου Θεοῦ τοιαύτης.¹⁾

Ἐξ ὧων τούτων τῶν προαναφερθέντων ταυτισμῶν ξένων θεοτήτων μετὰ τοῦ Διὸς Ὑψίστου εἰς χρόνους μεταγενεστέρους, ὑποχρεούμεθα νὰ προσέξωμεν μῆπως καὶ ἡ ἐν Θρακίᾳ λατρεία τοῦ Διὸς Ὑψίστου ὃ δὲν εἶναι ἡ παλαιὰ καθ' αὐτὸ λατρεία αὐτοῦ ἡ καθαρῶς ἑλληνικὴ, ἀλλὰ μῆπως ὑπεκατέστησεν καὶ ἐδῶ Θρακικὴν τινὰ θεότητα, καὶ μάλιστα μῆπως συνεστειθῆ τὸ πρόσωπον τοῦ Ἑλληνος Διὸς μετὰ τοῦ θρακικοῦ Θεοῦ, τοῦ ὡς μεγάλου θεοῦ, θεοῦ ἑνίστου, μόνου Θεοῦ, ὃ μεγίστου τῶν θεῶν ἀναφερόμενου, τοῦ καθ' ἑξῆσιν δηλ. Θεοῦ τῶν Θρακῶν. Καὶ νομίζομεν ὅτι μάλλον εἰς τοιοῦτον τινὰ Δία ἀνετέθη ἡ ἐπιγραφὴ ἡμῶν.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἀνετέθη ὑπὲρ Κυρίου βασιλέως τῶν Θρακῶν Ροιμητάλικα Κότινος καὶ τῶν τέκνων του.

Τὸ ὄνομα Ροιμητάλικα γνωστὸν καὶ ἐξ ἄλλων Θρακικῶν, Ἀθηναϊκῶν ἀκόμη ἐπιγραφῶν καὶ συγγραφεῶν πολλῶν, ἀπαντῆ γραφομένου καὶ Ῥοιμητάλικης, Ρυμητάλικης, Ρυμητάλικης, Ρυμητάλικης, Ροιμητάλικης καὶ Ροιμητάλικας· εἶναι ὁρθότατα παρατηρημένον ὅτι ἀποτελεῖται ἐκ δύο μερῶν Ροίμη—τάλικης, καὶ ὅτι τὸ πρῶτον σχετίζεται μετὰ τῶν Θρακικῶν ὀνομάτων Ροιμητῆς, Ρυμησῆς, τὸ ἐξ δευτέρου ἀνομιβόλως πρὸς τὸ εἰσῆς δευτέρον μέρος τοῦ ὀνόματος Στάλικης.²⁾

Ὁ ἀναφερόμενος δὲ ἐν ταῦθα βασιλεὺς Θρακῶν Ροιμητάλικας πρέπει νὰ εἶναι ὁ ὡς τρίτος, ἠσπαστός, υἱὸς Κότινος, Ροιμητάλικου υἱοῦ, Σαυταίου

1) P l a s s a r t, Exploration Délos, XI, 289 καὶ ἔξῃ.

2) E. P e l e κ i δ η ς, Ἀρχ. Δελτ. 1923, σ. 259 καὶ ἔξῃς. W. B ä g e, de Macedonia Sacris σ. 8 περὶ «συνθηεῶν» Daremberg Saglio V σ. 250.

3) μετὰ αὐτοῦ K a l i n k a ἔ. ἄ. n. 133.

4) ἔ. ἄ. n. 95, 114 θεός μέγας Δεσφελῆτης. D i t t e m b e r g e r Sylloge³⁾ 762. T h o m a s c h e k, die alten Thraker II, σ. 54 καὶ 66.

5) T h o m a s c h e k ἔ. ἄ. σ. 28. D a u m o n t - H o m o l l e Melanges d'Archéologie κλπ.—Revue Archael. II. serie 36 (1878) σ. 302. G. Seure Revue Etud. Creques 1913 σ. 251.

(Στράβων XII 3, 29) και τῆς Ἀντωνίας Τρούφαινας, θυγατρὸς βασιλέως τοῦ Πόντου Πολέμωνος και τῆς Πυθοδορίδος.

Ἐπειδὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο ἐν συναφεῖᾳ μετὰ τοῦ Κότνους κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ α' μ. Χ. αἰῶνος και ὁ σχέσις στενωτάτη πάντοτε πρὸς τὴν Ῥωμαϊκὴν Ἱστορίαν, φέρονται τρεῖς βασιλεῖς,¹⁾ καλὸν εἶναι να παραθεσώμεν ἐντάθῃ τὴν σειράν των.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ α' μ. Χ. αἰῶνος βασιλεύει τῆς Θράκης Ῥωμαϊκάς Α', τοῦτον θανόντα περὶ τὸ 12 μ. Χ. ὁ Αὐγούστος διήρθεσ τὸ κράτος του μεταξὺ τοῦ ἀδελφοῦ του Ῥασκοπόριδος και τοῦ υἱοῦ τοῦ Κότνους, (Τάκιτος Annal. II, 64, Dessau ἔ. ἄ. 704. Collart ἔ. ἄ. 202).

Ὁ Κότνους οὗτος Ἐ' ἔλαβεν συζυγον ὅπως εἰπομεν τὴν Ἀντωνίαν Τρούφαιναν και ἀπέκτησεν ἐξ αὐτῆς τρεῖς υἱούς, τὸν Ῥωμαϊτάναν Γ' τῆς ἡμετέρας ἐπιγραφῆς και τὸν Πολέμανα Π και Κότν βασιλεῖα τῆς Μικρῆς Ἀρμενίας. (Στράβων ἔ. ἄ. 3, 29.)

Τὸν Κότν Ἐ' βασιλεῖα γραμμάτων²⁾ ἐπιβουλεύεται ὁ θεῖος του Ῥασκοπόρις και τὸν φονεῖται (19 μ. Χ.) ἐνίγεται ὅμως εἰς τὴν Ῥώμην ὑπὸ τῆς χήρας Ἀντωνίας Τρούφαινας ἐπὶ Τιβερίου και ἐξορίζεται εἰς Αἴγυπτον ὅπου φονεῖται. (Τάκιτος Annal II 64—67). Ἡ Θράκη τότε δίδεται εἰς τὸν πρωτότοκον υἱὸν τοῦ Κότνους Ἐ' Ῥωμαϊτάναν Γ' (ἡμετέρας ἐπιγραφῆς) και τὸν Ῥωμαϊτάναν υἱὸν τοῦ ἐπιβουλενθέντος Ῥασκοπόριδος. Ὁ Ῥωμαϊτάνος Ῥασκοπόριδος εἶναι ὁ Β', οὗ ἐπιγραφῆς εὐρέθην ἐν Φιλίπποις (B.C.H. 1932 σ. 202).

Τὰ τέκνα Κότνους τοῦ Σαπαιοῦ Ῥωμαϊτάνος Γ', Πολέμων ὁ μετέπειτα βασιλεὺς Πόντου (37—63 μ. Χ.) και Κότνους βασιλεὺς τῆς Μικρῆς Ἀρμενίας (—37 μ. Χ.) ἀνατρέφονται εἰς τὴν Ῥώμην μετὰ τοῦ Γαίου Καλιγούλα συγγενεῖοντα πρὸς αὐτὸν ἐκ μητρὸς καθὼς και μετὰ τοῦ Μάρκου Ἀντωνίου τοῦ triumphator.)

1) βλ. περὶ αὐτῶν. M o m m s e n, Ephem. Epigr. 1876 250—263.

A. J o n b e n R.E.G. 1893, 8 και ἔξ.

D e s s a u, Ephem. Epigr. IX. 1913, 691—705.

H e l s k i d ἔξ Π. Α. Ε. 1920, 8 και ἔξ.

C o l l a r t - D e v a m b e z. B.C.H. 1931. 181. B. C. H. 1932, 202.

R o u s s e l R. E. G. 1934, 848.

P r o s o p o g r. Imp. Rom. λέξ. Ῥωμαϊτάνος, Κότνους, Ἀντωνία Τρούφαινα.

P a u l y - W i s s o w a R.E. ἐπίσης ὡς ἀνεπὶ λέξις.

2) Ὁ Βάδριος ἐπιστολὴ, II, 9. «Θρακικὰ Α' α. 89 και ἔξ.

3) C u r t i u s, Monetsber. der Akademi. zu Berlin, 1874, σ. 16 n. IV—Dittemberger Sylloge³ 798 ἐπιγραφῆς Κυζίκου «τοῦ παιδὸς Κότνους Ῥωμαϊτάνου και Πολέμωναι και Κότνυ συντροφους και ἐξέθους ταυτῶ (Γαίω Καλιγούλα) γεγονότας».

Ἐπιπροσέεται δὲ ὁ Ῥωμαϊτάνος Γ' ὑπὸ τοῦ Ρυφί Trebellini (Τάκιτος, Annal II, 67, 4 ΠΙ, 38, 4.) και μόλις ὑπὸ τοῦ Γαίου Καλιγούλα ἀνεληθόντος εἰς τὸν θρόνον, ἀποκαθίσταται εἰς τὴν βασιλείαν τῆς Θράκης βασιλεύσας οὗτα ὀνομαστικῶς μὲν ἀπὸ τοῦ 19—46 μ. Χ. οὐσιαστικῶς δὲ ἀπὸ τοῦ 38—46 μ. Χ.¹⁾ Τῆς βασιλείας του ἔχουμεν και νομίσματα (Head—Σβρόφονος σ. 360, ἔτους 37—46 μ. Χ. Ῥωμαϊτάνος Γ' σὺν Καλιγούλα) φέροντα προτομὴν και ἐπιγραφὴν βασιλέως Ῥωμαϊτάνος και ἐπὶ τῆς ἐτέρας ὄψεως: Γαίω Καίσαρι Γερμανικῶ Σεβαστῶ—Καλιγούλα.

Ἐπιβουλὴ τῆς Θράκης ἀναφέρεται και ἐν ἐπιγραφῇ εὐθεθείσῃ ἐν Χρυσουπόλει (Σαοί—Σαμπάν, B.C.H. VIII, 652:)

βασιλεὺς Ῥωμαϊτάνος, Κότνους υἱός, ὁ Βιστόνου εὐεργέτης.

Ἐπιβουλεῖται δὲ μετὰ τοῦ 46 μ. Χ. ὁπότε φονεῖται ὑπὸ τῆς ἰδίας συζύγου (Σάγγελος ἔ. ἄ. Βίννης 631). Μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, χρονολογοῦνται τὴν ἐπιγραφὴν ἡμῶν μεταξὺ τῶν ἐτῶν 37|8—46 μ. Χ., ἡ Θράκη γίνετα Ῥωμαϊκὴ Ἐπαρχία.²⁾

Ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ἡμῶν ἀναφέρεται μετὰ τῶν τέκνων του, εἰφ δὲ μετὰ τοῦτο ἀγνωστὰ και τὸ ὄνομα τῆς φονικῆς συζύγου του, τὸ πρῶτον ἀναφέρεται τὰ ἐξ αὐτῆς προφανῶς τέκνα του, ἔστω και ὄχι ὀνομαστικῶς.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἀνετέθη ὑπὸ τινος Εὐτύχου ἐπὶ τῶν λατῶμας και τῶν ὀπ' αὐτῶν πάντων. Τὸ ὄνομα Εὐτύχους και Εὐτύχη; εἶναι και ἄλλοθεν γνωστόν.³⁾

Τὰ λατομεία παρ' ἀρχαίους, τὰ ὑπαγόμενα ἐν γένει εἰς τὰ μέταλλα⁴⁾ =τόπους ἐξαγωγῆς ὀρυκτῶν μετῶλων ἐν γένει και λίθων, (Μέταλλα μομφου λ. γ. περὶ τῆς Πεντέλης λέγει ὁ Στράβων IX, 2, 3) ἦσαν και ἰδιωκτητα, ὅπως γνωρίζομεν περὶ τοῦ Ἡρόδου Ἀττικῶ ἐπίσης ἐν Πεντέλῃ και ἄλλων ἀλλασθῶ, (Πανουσίας I, 1, 9. 7: VI, 21, 2: X, 32, 1.) ἀλλὰ ὡς ἐπὶ τὸ

1) Δίων Κάσσιος σ. 69, 12, 2. Τὸ ἔτος 37|8 ἦτο ἄρχων εἰς τὰς Ἀθήνας C.I.A. III, 1077 και 1284. Neubar Hermes X, 1876, 145—152.

2) J. M a r q u a n d t, Römische Staatsverwaltung I, σ. 312. Εὐσεβίου Ἐπιτομῆς ἀποσπάσματα και Σάγγελος ἔ. ἄ. Collart ἔ. ἄ. σ. 206.

Ἡ ἐπιγραφὴ: Ῥωμαϊτάνου και Πυθοδορίδος (νεοτέρας) ἐκ τοῦ κατὰ τὸν Κοιλῆ ληικὸν πόλεμον κινδύνου σωτηρίας ἀπέ, μάλλον εἰς τὸν Ῥωμαϊτάναν Β' πρῆται να ἀναφέρηται, διότι τὸ 26 μ. Χ. ὁ Ῥωμαϊτάνος Γ' ἀπετροπέσθη ἀκόμη. Dessau ἔ. ἄ. σ. 704. Τάκιτος Annal. III 38—39. IV, 46—51.

3) C a g n a t, Inscript. Graec. ad res Rom. pertinentes n. 79. Kalinka ἔ. ἄ. n. 179. 303, 312.

4) D a r e m b e r g Saglio λ. metalla, λατόμος.

AKADEMIA

πλείστον και δημόσια. Όταν τὰ λατομεία εἰς τοὺς παλαιότερους χρόνους εἶναι κρατικά, κτηθῶ; θὰ ἐλέγγομεν σήμερον, καὶ τὰ ἐνοικίαζεν ἐργολάβος τις, ¹⁾ διὰ τὴν διαχειροῖσιν των ὡς περιουσίας τοῦ δημοσίου ἀμόδιον ἦσαν οἱ ἀρχόντες ἀρχιτέκτονες τῶν διαφόρων πόλεων.

Εἰς τοὺς Ρωμαϊκοὺς χρόνους τὰ κρατικά καὶ αὐτοκρατορικά μέταλλα καὶ λατομεία διευθύνονται ὑπὸ ἀπελευθέρων ἢ δοῦλων ὑπαγομένων εἰς τὸν procuratorem metallorum. Εἰς τὴν Ρώμην ἐκτὸς τοῦ procuratoris aurarium Daciaeum λ. χ. τῆς ἐπιγραφῆς G.I.L. III. 1927, ἔχομεν καὶ τὸν procuratorem Augusti novarum lapideinarum Aurelianum τῆς Νουμυδίας, τὸν procuratorem marmorum novarum τῆς C.I.L. VIII 14551—14552, 14688 κλπ. Τοιοῦτος procurator lapideinarum ἢ operum publicorum, τῆς C.I.L., III 348, εἰς δὲ ὑπήγοντο οἱ procuratores marmorum τῆς ἐποχῆς τοῦ Αὐγουστῶν ἄρχων πρὸς εἶναι ὁ ἐν τῇ εἰκόνι 465 καὶ λέξει ἀρχιτέκτων τοῦ Daremberg—Saglio παριστάμενος Ρωμαῖος ἄρχων, ἐπιστατὸν εἰς τὴν λατομίαν μαρμάρου ὑπὸ δύο ἄλλων προσώπων, δοῦλον προφανῶς.

Αὐτῆς τῆς διοικήσεως τῶν λατομείων καὶ μετάλλων ὑπὸ ἀπελευθέρων ἢ δοῦλων εἰς Ρωμαϊκοὺς χρόνους ἑλληνικά ἐπιγραφὰι σχετιζόμενα μετὰ τῆς ἡμετέρας εἶναι τοὺλάχιστον δύο εἰς ἐμὲ γνωστά πλην τῆς ἡμετέρας τρίτης νῦν. ²⁾ Ἐπιστάτης τῆς ἡμετέρας ἐπιγραφῆς Εὐτυχος λέγεται ἀπλῶς «ἐπὶ τὸν λατόμων», εἶναι δὲ ὁ αὐτὸς πρὸς τὸν «Ἐπίτροπον λατομείων ἢ ἐργεπιστῆν λατομείων τῶν προαναφερθεῶν ἐπιγραφῶν, ³⁾ ὡς πρὸς τὸν βαθμῶν τοῦ ἀξιωματοῦ τῆς ἐπιστάσεως. Ἐπειδὴ δὲ τὸσον τὸ προσωπικὸν τῶν λατομείων κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ λατομίου Καβάλλας, ὅσον καὶ οἱ ἐπιστάται ἦσαν δοῦλοι ἢ ἀπελευθέροι, ³⁾ τοιοῦτοι θὰ ἦσαν καὶ ὁ Εὐτυχος ὅσον καὶ οἱ ἑπ' αὐτὸν πάντες. Ἦσαν δὲ αἱ τοὶ ἀπλοὶ λατομῶν ἐργάται δηλ. λατομείων ἢ λιθοτόμοι=lapideae dinarii, λιθαργοὶ, λιθοῦλοι, πρῶτα κλπ. τὸ προσωπικὸν τοῦ λατομείου.

Εἰς τὸν α' μ. Χ. λοιπὸν αἰῶνα ὑπῆρχεν ἐν τῇ προημιονομασίᾳ τοποθεσία Τζαράι, τῆς Καβάλλας, λατομείον ἐν ἐνεργείᾳ, ὁποῦθεν καὶ σήμερον ἀκόμη προμηθεύεται ἡ πόλις μέρος τῶν ἀπαιτούμενων διὰ τὰς διαφόρους οἰκοδομὰς μαρμάρων.

1) G. G 1 o t z, le travail en Grèce σ. 422.

2) Ephrem. Epigr. V. σ. 61. Νο 163 ἐπιγραφὴ ἐκ Τράλλων λατινιστὶ καὶ ἑλληνιστῶς: Αὐτοκράτορι Νέρωνι Σεβαστῷ πατρι πατριδὸς Χρήστος ἀπελευθέρτος ἐπίτροπος λατομείων τὸ δορμὸν τοῦ Γεμισίου παρὰ Τραλλιανῆ τῆ πόλεως.

3) G. G 1 o t z, 5, n. 233 ἐπιγραφὴ ἐκ Πάρου ὁποῦθεν ἐξήγησε ὁ περιφώνος λυχνίτης λιθός: Ἐως Κύσαρος ἐνεργεστάτης λατομίου ἰδρύσατο.

3) G. G 1 o t z ἔ. ἄ. σ. 419.

Ἡ ἕπαρξις τοῦ λατομείου τούτου δὲν εἶναι μικροῦ ἐνδιαφέροντος διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἀρχαίας «Νεαπόλεως παρὰ Θάσον» κατέχοσαν ἀκριβῶς τὴν θέσιν τῆς σημερινῆς πόλεως Καβάλλας, διότι ἐκ τοῦ λατομείου τούτου προφανῶς θὰ προῆλθε μέρος τῶν μαρμαρίων ἀρχιτεκτονικῶν λευγίνων τῆς, τὰ ὁποία μελετώμενα ἰδιαίτερος ὄριοντως θὰ τοποθετήσων τὴν πόλιν ἐκείνην εἰς τὴν θέσιν τῆς σημερινῆς Καβάλλας, λαμβανόμενον βεβαίως ἐπ' ὄψει, ὅτι ἡ ἀρχὴ τῆς πόλεως ἐκμεταλλεύσεως τοῦ λατομείου τούτου θὰ εἶναι παλαιότερα τοῦ α' μ. Χ. αἰῶνος.

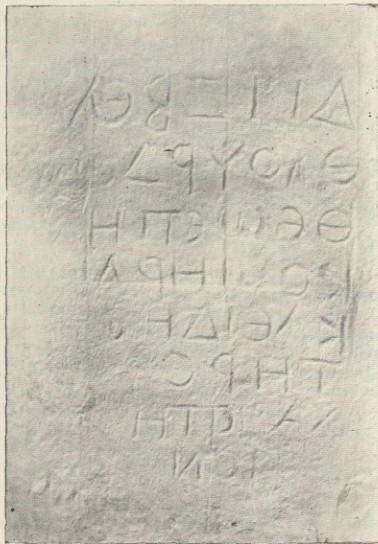
Ὡς πρὸς τὴν ἀφορμὴν τῆς ἀναθέσεως ὑπὸ τῶν λατόμων ἐπιγραφῆς ὑπὸ βρασιλέως τῶν Θερμικῶν εἶναι πολλαὶ αἱ δυνατόι ἐξηγήσεις, εἴτε διότι οἱ λατομῶν ἦσαν Θέρμικες εἴτε διότι τὸ λατομεῖον δυνατόν νὰ ἦτο δημόσιον εἴτε καὶ διότι δυνατόν νὰ ἦτο ἰδιοκτησία βασιλικῆ, χωρὶς βεβαίως νὰ ἀποκλείεται καὶ ἐνεργεσία ις τοῦ βασιλέως πρὸς τοὺς ἐκεῖ ἐργαζομένους λατόμους.

2) Ἡ δευτέρα ἐπιγραφὴ (εἰκ. 3—4) εὐθεθεῖσα ὑπὸ τινος μαθητοῦ ἐπὶ μᾶς τῶν κορυφῶν τῆς προσθίας ὀροσειᾶς τῆς Ῥοδόπης καὶ μεταφερθεῖσα τῇ φροντίδι τοῦ «. Ῥήμα εἰς Κομοτινήν, εἶναι χαλαρῆν ἐπὶ κιονίσκου μαρμαρίνου, (διὰ μ. 1,25 ὑψος σωθόμενον 0,40 μ.) εἰς δὲ τοὺς εἰσὼς καὶ διὰ γραμμάτων ὁστάτων χρόνων, ἀφ' οὗ ὑπάρχοντων ἦδη καὶ «legatures» τῶν γραμμάτων Ε καὶ Λ, CTHN. Ὑψος τῶν γραμμάτων μέγιστον εἶναι 0,035 μ. ἐλάχιστον δὲ 0,015 μ.

Λι Ζβελ
θιοῦρδω
θεῷ ἐπη-
κόσω Ἡρα-
κλείδης
Τήρου
χαριστή-
ριον

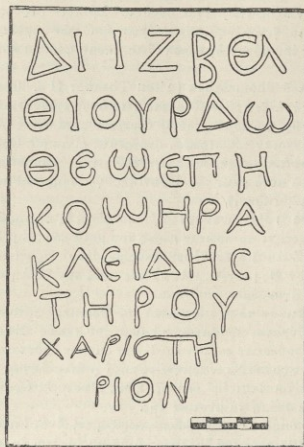
Παρορρομένοι κάθε συζητήριον περὶ τὴν διὰ τὴν ἡλικίαν τοῦ τύπου τῶν γραμμάτων καὶ τῆς ἐπιγραφῆς, δινεμένην νὰ γράσωνται καὶ μὴχι τοῦ τέλους τοῦ γ' μ. Χ. αἰῶνος, ἐρχόμεθα εἰς τὸ θερμικὸν ἐπιπέδον τοῦ Λιὸς Ζβελθιοῦρδου, τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ ἐξ ἄλλων ἐπιγραφικῶν ἐπιρμάτων καὶ μνημείων γνωστῶν, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἐκ Θερμίκης. ¹⁾

1) Dumont-Homolle, Melanges d'Archéologie κλπ. 1892. σ. 381, 72a. Dobrousky, Bull. Archéol. du Musée nat. Sophia I (1907) σ. 159 no 203.

Εικ. 3. Φωτογραφία του εκτύπου ἀναγινωσκόμενη εἰς δεξιῶν πρὸς τὰ ἀριστερὰ μὴ ἀντιστραφεῖσα.

- K a n i t z, Donau Bulgarien II σ. 286.
 D i a k o w i t c h, Monuments figures de Zeus Ζηελθιοῦδος, Annuaire de la bibliothéque mat. de Plovitv, 1926, σ. 14.
 P e r d r i z e t, Rev. Etud. Anc. I 1899, 23—26.
 G. S e n e r, E. Gr. 1913, σ. 225 καὶ 227.
 G. C a z a r o w, Nouvelles inscriptions relatives au Dieu Thrac Ζηελθιοῦδος, Revue Archéol. 4 serie XXI (1915) σ. 340 καὶ 227.

Εικ. 4. Πιστὸν σχέδιον ἐκ τοῦ λίθου.

Τύποι ὑπὸ τοὺς ὁποίους ἀπαντᾷ εἶναι : Ζηελθοῦδος, Ζηελθιοῦδος, Σεβροῦδος, Ζεβροῦδος, Ζηεσοῦδος, προσχόμενος ἐκ τῆς ἀνήθους συγκοπῆς καὶ μεταλλαγῆς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, Θραξί φθόγγων τῆς αὐτῆς λέξεως. ¹⁾

Τοῦ Ἰδίου Κλίο, VI, σ. 169 καὶ Bull. de la société archéol. Bulg. IV, σ. 80 καὶ ἔξ. Μ ρ ο τ ῖ λ ο υ ' Ἀ π ο σ τ ο λ ῖ δ ο υ, περὶ τῆς θρησκείας τῶν Θρακῶν, «Θρακικά» V, σ. 41 καὶ 227, καὶ σ. 43 ὅπου τὸ Ζηελθιοῦδος ἐκλαμβάνεται ὡς σκευκὴ λέξις. Τὰ μέχρι τοῦδε γνωστὰ εὑρήματα καὶ μνημεῖα σχετιζόμενα μετὰ τοῦ Διὸς Ζηελθιοῦδος εἶναι ἐκτὸς ἀνεπίγραφα ἀνάγλυφα, τρεῖς ἐπιγραφαί, καὶ 2 νομίσματα, εἰς τὰ ὁποῖα προστίθεται γιν καὶ ἡ ἐπιγραφὴ Κοροτινῆς. Ταῦτα πάντα ἐκτὸς τῶν προηγουμένων ἀνωτέρω μελετῶν βλ. καὶ εἰ; A. B. Cook Zeus II 817 καὶ 227.

1) K r e t s c h m e r, Einleitung κλπ. σ. 231.

Τὸ ἐπίθετον προφανῶς εἶναι σύνθετον Σβεθλι—σῦρδος, ἀλλὰ καθὲ ἀλλή προσάφθεια γενομένη μέχρι σήμερα ὑπὸ τῶν ἰαχολογῆταιων περὶ τῆς ἐτυμολογίας τοῦ μόνου ὡς προσάφθεια ἀκόμη φέρεται καὶ ὄχι ὀριστικῇ ἀλήθεια.

Ἡ γνῶμη τοῦ Thomaschek (Alten Thraker II σ. 60) εἶναι ὅτι, τοῦ πρώτου μέρους τῆς λέξεως σχετιζόμενον μετὰ τινος λιθουανικῆς λέξεως σημαίνουσης τὸ φῶς, φωτισμόν, τοῦ δὲ δευτέρου μετὰ τινος σλαβικῆς σημαίνουσης τὴν ἔννοιαν τοῦ στέρφου, σποστερῶ, εἶναι μία Θρακικὴ προσοψοψία θεοῦ τινος ἀντίστοιχος πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν τερακίερανον. Ἄλλῃ ὑπόθεσις σχετίζει αὐτὸ μετὰ τῆς ἀλβανικῆς γλώσσης καὶ τοῦ θεοῦ τῆς θυέλλης τῶν Ἀλβανῶν.)

Ὁ G. Seure ²⁾ δέχεται τύπον Ζιβελσοῦρδος, ἐξ οὗ παράγει τὸ Σβεθλιοῦρδος καὶ σχετίζει τὸ πρῶτον μέρος τοῦ μετὰ τῶν Ζιβελειζις, Ζυρίδος—Ζουρίδος, Ζάλμοις, ἐπιθέτον ἐνὸς μεγάλου Θρακικοῦ Θεοῦ, τοῦ ἔθνικοῦ θεοῦ τῶν Θρακῶν, ³⁾ μᾶς ὁμοίως πρὸς τὸν Ἑλληνα Δία θεοτήτος, τῆς ὁποίας ἀγνοούμεν τὸ ὄνομα.

Τὸ β' συνθετικὸν τὸ σχετίζει μετὰ τοῦ Θρακικοῦ πατρωνυμικοῦ Σούρας, ἀκόμη δὲ δύναιται προφανῶς καὶ μετὰ τοῦ «Θεῶς Σουρεγέθης».

Περὶ τῶν ὑποθέσεων τούτων καὶ ἄλλων ὁμοίων δροῦτάτα ὁ Cook ἔ. ἀ. λέγει, ὅτι εἶναι προσπάθεια ἐρημησιεῖς καὶ ὄχι ἐτυμολογία πειθουσα, θὰ παραμεινοῦσι δὲ τοιαῦται ἐφ' ὅσον ἡ γῆ τῆς Μυστικῆς Θράκης δὲν μᾶς ἀπεκάλυπεν ὅλα ἀκόμη τὰ μυστικὰ τῆς.

Ἐκεῖνὸ τὸ ὅποιον ὅμως βεβαίως γνωρίζομεν, εἶναι ὅτι ὁσάκις ὁ θεὸς αὐτὸς ὁ ταυτισθεὶς μετὰ τοῦ Ἑλληνος Διὸς παρίσταται ἐν μνημείοις καὶ κυρίως ἀναγλύφοις (Seure ἔ. ἀ. εἰκ. 6), εἰκονίζεται πάντοτε ὄρθιος κατ' ἐνώπιον, φέρων μακρὸν χιτῶνα, ἔχων γυμνὸν τὸν δεξιὸν ὄμιον καὶ τῆνον τὴν δεξιᾶν χεῖρα τοῦ φέρουσιν τὸν κεραυνόν, ἐπὶ δὲ τῆς ἀριστερῆς τοῦ ἰστάμενον αὐτόν. Εἶναι ἐπιμόνος φανερόν ὅτι εἶναι θεοτῆς θρακικῆς οὐρανίου, οὐρανοῦ κυριαρχοῦς, ταυτισθεὶς διὰ τοῦτο ἀκριβῶς μετὰ τοῦ Διὸς καὶ μάλιστα λαβοῦσα ἐν τῇ ἐξοικονίσει τῆς, τῇ κάπως μεταγενεστέρῃ ταύτη, τύπον τῆς Ἑλληνικῆς Γ'λυπτικῆς τοῦ Διὸς Ἰθωμίτα ἡ ἀετοφόρου τοῦ Ἀγελάδα ⁴⁾ καθὼς γνωρίζομεν τοῦτον ἐκ διαφόρων ἄλλων μακρῶν ἔργων καὶ κυρίως ἐκ τῶν τετραγράμμων τῶν Μεσοησίων τοῦ Δ' ἢ Γ' π. Χ. αἰῶνος.

1) Baron N. Nopsca, Zeitschrift für Ethnologie 1911, XLIII. 918.

2) ἔ. ἀ. σ. 243. Ἐν ἐσλίδι δὲ 251 ὁ νόμος δυνάμει τοῦ ὁποίου ἀποδεικνύει ὅτι τὸ ἐπίθετον εἶναι σύνθετον Σβεθλι—σῦρδος.

3) Thomaschek ἔ. ἀ. 54, καὶ 66.

4) Overbeck, Die Zwei Zausbilder des Ageladas, Rein. Mus. 1867 σ. 122—127.

Ἐκ τῶν παραστάσεων τούτων ἄλλως τὴν ἔχθησαν καὶ πολλοὶ μελετήται εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἐκτός τοῦ κερανοῦ τὸν ὅποιον ἀρῆπει νὰ σημαίνῃ τὸ πρῶτον συνθετικὸν Ζιβελ τοῦ τύπου Ζιβελ—ειζις, τὸ δεύτερον πιθανόν νὰ σημαίνῃ τὸν ὄριν, ¹⁾ διότι ἐκτός τοῦ κερανοῦ καὶ τοῦ αὐτοῦ, εἰς παραστάσεις τινὰς ἀπαντῆ καὶ ὁ ὄρις (Seure ἔ. ἀ. εἰκ. 2—3), καὶ ὅτι ἐπιμόνος οὐρανοῦ καὶ γῆς κύριος εἶναι ὁ θεὸς οὗτος ὁ ὑπονοούμενος, διὲ δὲ ὄχι μόνον περὶ τοῦ Ἑλληνος Διὸς Κερανοῦ, ἀλλὰ καὶ συσχετισμός του μετὰ τῆς γηϊνῆς θεοτήτος Δημητρῆς ἡ Σεμῆλης ἀκόμῃ ὡς χθονίως, καὶ μετὰ τοῦ Διονυσίου δυνατοῦ νὰ πρόκειται ἡμῖν, διότι ἡμῖν ἰκόν (ἔ. ἀ. 7) μετὰ τοῦ Θεοῦ παριασταμένη ὡς Θράξ ἰππεὺς μορφή ἔχει τὸν τύπον τοῦ ὀνομαστέ της εἰς πᾶσαν δοτικὴν καὶ ἀνάθρωος: Θεῶ Σβεθλιοῦρδφ καὶ Ἰαμβροδοῦλη ἐπιφανεστάτος, Seure ἔ. ἀ. σ. 237).

Τόποι λατρείας τοῦ Διὸς Σβεθλιοῦρδου ἀμπεριόριεται διὲ ἦσαν ἐκ τῶν ἐκεῖ γενομένων εὐρημάτων ἡ Φιλιππούπολις, Νικόπολις Ἰστρον, Σαρδικὴ (Σόφια), ἡ χώρα Πανταλῖα τοῦ ἀνω Σερμῶνος, ²⁾ ἡ Ρώμη ὅπου διήρχον πολλοὶ θράξ στρατιῶται καὶ ἴσως ἀλλαχοῦ, ὅπου γίν καὶ ἐν τῇ σημερινῇ Ἑλληνικῇ Θράξῃ τὸ πρῶτον γνωρίζεται ὁ θεὸς ὑπὸ τὸ ἐπίθετον τούτου.

Ἐκ τῶν προηγουμένων εὐρημάτων Διὲ Σβεθλιοῦρδφ ὁρμόμενοι παλαιότερον ὁ Dumont (Melanges κ.π. 381) καὶ ὁ Mordtmann (R. Archéol. 1878 σ. 302 Tomaschek (ἔ. ἀ. σ. 60), ἐδέχθησαν καὶ τὴν διόρθωσιν τοῦ χωρίου τοῦ Kixewanos ἐν Pisonen XXXV, 85 «αὶ τὸ Jovis Velsuri fanum antiquissimum barbarorum sanctissimum directum» εἰς Jovis[s]velsur[d]i, ἀντὶ τοῦ Jovis <vels> Urii τῶν ἐκδόσεων.

Κατὰ τὸν Seure ὁμοῦ ἔ. ἀ. σ. 244. Τοῦ Jovis <vels> Urii ἀμφορῆται, τὸ [S]velsur[d]i τοῦ Mordtmann κρινοῦται ἐγκαταλείπτεον, ἐπειδὴ δὲ αὐτὸς καθὼς εἶπομεν ἀνωτέρω δέχεται τὸ ἐπίθετον σύνθετον ἐκ τοῦ Ζιβελ—σῦρδος=Σούρας, δύναιται νομίσει νὰ διορθωθῇ καὶ τὸ χωρίον, εἰς Jovis vel Suri=τοῦ Διὸς ἡ Σούρα, Σουρεγέθου, θεοῦ θρακικοῦ

Νομισμάτα Μεσοησίων: F r a z e r e, Pausanias III εἰκὼν εἰς σελ. 140. B l u m e r - G a r d n e r, Numism. Comment. on Pausanias, pl. 66 no 4 καὶ 5. C o l l i g n o n, Sculpt. Gréque εἰκ. 158—159. Pausanias IV, 33, 3. X. Τσοῦντα Ἰστρον. Τεχν. σ. 192, εἰκ. 229. D i a k o w i t c h ἔ. ἀ. σ. 14.

Περὶ τοῦ περιήρμον ἀγάλματος τοῦ Ἀγρεμίου Διὸς κερανοῦ ἡ Ποσειδάωνος: (3) βλέπε Γ. Π. Οἰκονομοῦ Π. Ἀκαδ. Ἀθῶνων Δεκεμβρίου 20 1928. X. K a p o ὄσοσ Ἀρχ. Δελτίον 1930—31 σ. 41, καὶ ἐξῆς.

1) Jirček, Gesch. der Serben σ. 25.

2) C a z a r o w ἔ. ἀ.

(περί του Σούρα, Σουργέθου θεού ἐπικούρου βλ. Dumont inscript. et Monuments figurés de la Thrace 1877, σ. 8, no 2.—Dumont melanges κλ. 1892 σ. 322 π. 2.) και όμως μετά ἐπιφέρει τὴν γνώμην, ὅτι κατὰ ἄλλο θὰ εἶχεν τὸ χειρόγραφον τοῦ Κικέρωνος. Ἡ τελευταία περὶ τῆς διορθώσεως τοῦ χωρίου μελέτη (Lehmann—Haupt, Klio 1921 σ. 253 και ἐξή; der Thrakische gotte Shelsurdos) χαρακτηρίζει τὴν διορθώσιν ὡς umbachtete emendation zu Cicéron.

Τὸ συμπέρασμα τῶν ὅλων συζητήσεων και προαναφερθεῶν ἐργασίων περὶ τοῦ Λιῶ; Ζβελθιοῦθου, οὗ θεοῦ τῆς θεοκτικῆς οὐρανίου, ἀνάλογο; πρὸ; τῶν "Ἑλληνα Λα Κερανόη η Τεραπείουανου ὀυκατατεστάθη ὀπ' αὐτοῦ, ὅτι ὁ θεοῦ αὐτοῦ; ὁ Θεοκτικῶς ἐνεσάρκωσεν Ἰωσφ και ἄλλα; ἰδιότητας χθονίας π. χ. και διεις τὰς παραστάσεις του οἱ Θεοκτικῆς ἔδωσαν ἀκόμη εἰς αὐτόν και τὸν Τύπον τῆς "Ἑλληνικῆς Πλαστικῆς τοῦ Ἰθωμῆτα Λιῶ; διατήρησαν ὁμοῦ; τὸ ἀνεμῆγευτον εἰσέτι Θεοκτικὸν ἐπιθετόν του.

Ὁ Ζεὺ; Ζβελθιοῦθου; ἐν τῇ ἡμετέρῃ ἐπιγραφῇ εἶναι θεοῦ ἐπῆκοος; ὁ θεοῦ ἐπιφανέστατος εἶναι ἐν ἐπιγραφῇ I. G. XVI 981, θεοῦ κύριο; δὲ εἰ; ἐπιγραφῆ; παρὰ Cazarow ἔ. ἀ. 341 και Dobrousky ἔ. ἀ. 152, no 203.

Αἱ σωζόμενα ἐπιγραφαὶ τῶν ἐπικούρων θεῶν εἶναι πολλαὶ και ἀναφέρονται εἰς ὅλους περίπου τοὺς ἑλληνικοὺς και μὴ θεοῦ; εἶναι δὲ αἱ πλείους τῶν Αἰτωκρατορικῶν Ῥομ. χρόνον, διότι τότε αἱ ἐπικλήσεις και εὐρηκτοὶ τῶν θεῶν, κατ' ἐπιδόσεις ἀνατολικῶ; θεῶν θαυματουργῶν, λατρῶν κλπ., γίνονται συνήθει; εἰς ὅλον τὸν ἀρχαῖον κόσμον και διὰ τῆς αὐτῆ; ὁδοῦ εἰσέρχονται και εἰς τὸν χριστιανισμόν. ²⁾

Ἐπιτομὴν ὅτι τὸ ἐπιθετόν ἐπῆκοος ἀναφέρεται εἰς ὅλους περίπου τοὺς θεοῦ; ἡμῶ; ὁμοῦ; ἐνδιαφέρει ἰδιαίτερο; νὰ σημειώσωμεν ὅτι ἐν Θεοκτικῇ και ὁ Ζεὺ; και ἡ Ἥρα και ὁ Ζβελθιοῦθου; και ὁ Σουργέθου; ἄλλα και ἀφηρημένα θεοὶ ἐπῆκοο; ἀναφέρονται.

Ἡ ἐπιγραφὴ εἶναι χαριστήριον=εὐχαριστήριον Διὶ Σβελθιοῦθου ὀπό τινος Ἡρακλείδου Τῆρου.

1) Περί τοῦ ἐπιθετοῦ ἐπῆκοος ἀποδιδόντος τὴν ἔννοιαν τοῦ τὰ ὅσα εὐήκοα εἰνόντας θεοῦ εἰς τὰς παρακλήσεις τῶν θνητῶν και ἰσοδυνάμου πρὸ; τὰ; κατήκοος, εὐήκοος, εὐκόουτος, εὐήκοος, τῶν μαγικῶν πατήρων βλ. R.E.L. ἐπῆκοος. Τὰ ἐπιγραφικὰ μνημεῖα τὰ ἀναφερόμενα εἰς θεοῦ; ἐπῆκοος συνέλεξεν παλαιότερον ὁ K e i l, Arch. Anz 1854, σ. 517 και ἐξή;. Μετὰ δὲ, ἐξ ἀφορμῆ; τῶν μαγικῶν πατέρων ὁ D r e x l e r, Jarb. f. P. uilol. 1832, σ. 361 και 1834 σ. 330 και ἐξή;.

2) P. R o u s s e l, Les cultes Égyptiens à Délos, σ. 289.

Αἱ τὸ ὄνομα Ἡρακλείδου; βλ. Kalinka ἔ. ἀ. π. 304 και 346, ὅπου ἀναφέρονται Ἡρακλείδου; Σωκράτου; Σωκράτης; Ἡρακλείδου και Αἰθήλιου; Ἡρακλείδου; και ἐπομένο; βραβιαῖα ἡ χρήσι; τῶν ὀνομάτων γνωστοῦ ἐν Θεοκτικῇ.

Τὸ ὄνομα Τῆρου; γεν. Τῆρου ὡ; ἐνταῦθα ἀπαντῶν και ἐν ἐπιγραφῆ; Kalinka, ἔ. ἀ. π. 34 Π 41, 46, 34 Π 54, π. 161, π. 214, και μάλιστα ἐκεἶ και τὸ θηλυκὸν Τῆρεια ἀπαντῶ. Εἶναι γνωστὸν τὸ ὄνομα ὡ; τοῦ πατρὸ; Στάλιου βασιλέω; Ὀδρυσῶν ἦδη εἰς τὸν Θουκιδίδην Π. 29, σχετίζεται δὲ ἀναμφιβόλως μετὰ τὸ ἑλληνικὸν μυθολογικὸν πρόσωπον Τηρέω; (Thomaschek ἔ. ἀ. σ. 37 και A. Fick Vorgriechische Personamen σ. 148).

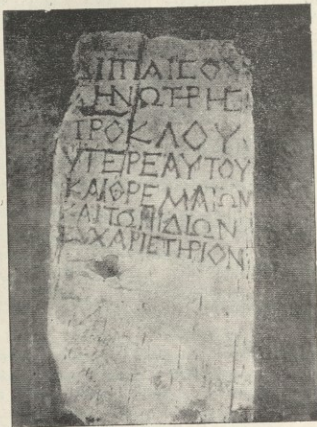
3) Καὶ ἡ τρίτη καθ' ἂ προεπιτομὴν ἐπιγραφῆ εὐρισκομένη σήμερον εἰς τὴν συλλογὴν Κομοτινῆ; προέχεται ἐκ τῆ; ἐντεῦθεν τῆ; πόλεω; ταύτῆ; και ἐκ τῆ; σιδηροδρομικῆ; γραμμῆ; ὀρατικῆ; ἐρεσκευομένη; βυζαντινοφραγκικῆ; πόλεω; Μορσινουπόλεω; (ἰ) Εἶναι χαραγμένη ἐπὶ στήλῃ; μαρμαρίνης ὕψου; 0,62 μ. πλάτου; 0,35—0,40 μ. πάχου; 0,20, φεροῦσης ἐπὶ τῆ; ὀχι και πολὺ λεία; ἐπιφανεία; τῆ; σφωμῆ; τοῦ προστύχου ὀλικου; τῆ; και ἀποτελεῖται ἐξ ἐπτά στίχων.

Περί τοῦ ἀκταστάτου τύπου τῶν γραμμάτων τῆ; μεθῶ; διαφόρου ἀπὸ 0,04 μ. — 0,02 μ. καθῶ; και τῆ; ὕστερα; ἡλικία; τῆ; παραπέμμεν τὸν ἀναγνώστην εἰς τὴν παρεπιθετομένην εἰκόνα 5.

Διὶ Παισίου
ληθῶ Τῆρου;
Πρόκλου
ὀπὸ ἑαυτοῦ
και θερεμάτων
και τῶν ἰδίων
Εὐχαριστήριον.

Τὸ θεοκτικὸν τοῦτο ἐπιθετόν τοῦ Λιῶ; τὸ ὀποῖον διὰ πρώτην φωνῶν ἀπαντῶ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ταύτῃ πρόκειται κατὰ ἀνάγκην τῶν πρώτων συμφώνων τοῦ δευτέρου στίχου τῆ; ἐπιγραφῆ; ὡ; Λ νὰ εἶναι Παισουλῆνο; τοπωνυμικὸν προφανῶ; ἐπιθετόν τοῦ θεοῦ, βραβιαῖο; και αἰνῶν ὀχι τοῦ καθαρῶ; Ἑλληνικοῦ τοιούτου θεοῦ.

Σχηματίζεται δὲ τὸ ἐπιθετόν τοῦτο ἐκ τοπωνυμικῆ; καταλήξεω; — ὀλα, — ὀύλη ὀπω; τὰ Ὀλοκλήνο; Ζεὺ; Ἀρμουληνῆ Ἥρα, και τὰ ὀρχικῆ; τοπωνύμια Βεζουλή, Γίνουλα, Ροτῦλα τὸ λατινικὸν, κλπ. ἡ ὀπω;

Εἰκ. 5. Ἡ στήλη καὶ ἐπιγραφή.

ἀκριβῶς ἔχομεν καὶ ἄλλα —ηῶς τοπωνυμικά θρακικά ἐπίθετα: Ξακροση-
νή Ἦσα, Ἀλαιβοίηνοι, Κασιοσηνοὶ κλπ.)

Ἐάνθως τὸ θρακικὸν τοπωνυμικὸν * Παισουλὰ ἢ * Παισουλῆνα, ἀπὸ
τὸ ὅποιον θὰ παράγεται τὸ ἐπίθετον Παισουλῆνός ἔχει καμμίαν σχέσιν

1) G. Cazarow, Bull. de la societ. Archéol. Bulgare II, 183. S e n c e ἔ.
ἀ. 229. Bull. du Musée nat. Sophia I σελ. 181 καὶ ἔξῃ. Kalinka ἔ. ἀ. 128.
T h o m a s c h e ἔ. ἀ. M u e t. Ἐπιστολὶ δούου Ἐφρακικά V, 47.

Πρὸς τὴν γνώμην ταύτην συμφωνεῖ καὶ ὁ καθηγητὴς κ. G. Cazarow, ὁ
ὁποῖος ἐβγενῶ; ἀπήγγειλεν εἰς ἐρώτησιν ἡμῶν πρὸς αὐτόν. Τὸν κ. Cazarow καὶ ἐν-
ταῦθα θερμοῦς εὐχαριστῶ.

μετὰ τοῦ κρητικῆς Σωλία ἢ Σωλίανα εἶναι δύσκολον νὰ καθορισθῇ.)

Περὶ τοῦ δνόματος Τήρη; εἶπουν ἄνωτέρω, περὶ δὲ τοῦ Προί-
κλου, βλέπε καὶ εἰς ἐπιγραφὰς Kalinka ἔ. ἀ. 114, 117, 161, 179, 223
ἔπου ἄπαντῆ καὶ τὸ θηλυκὸν Πρόκλα³⁾ καὶ R. Cagnat ἔ. ἀ. σ. 16. Τὸ
ὄνομα ἀσφαλῶς δὲν πρέπει νὰ θεωρηταί ἀσχετον μετὰ τοῦ ἐλληνικοῦ
Προκλή.

Ὁ Τήρη; Προκλὸν ἀνέθεσεν τὴν ἐπιγραφὴν ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ θερι-
μάτων καὶ ἰδίων.

Ἡ λέξις θέρημα ἔχει δύο σημασίας:

α' σημαίνει ζῶον,³⁾ β' σημαίνει τοῖς δούλους⁴⁾ τοὺς ἀπὸ μικρᾶς ἡλι-
κίας ἀνατρεφόμενους.

Ἐφ' ὅσον ἐν τῇ ἡμετέρῃ ἐπιγραφῇ εἰς ἐδήμιαν ἢ λέξις ζῶα θὰ
ἀντιτεθεῖτο πρὸς τὰ ἴδια, εἰς τὰ ὁποῖα θὰ συμπεριλαμβάνεται πᾶσα πε-
ριοσσία τοῦ ἀναθέτου, ἀδιακρίτως; ἂν ἦτο κτηματικὴ ἢ εἰς ζῶα, πρέπει
θέρματα νὰ εἶναι οἱ δούλοι αὐτοῦ, παρεντιθέμενοι ἀκριβῶς ἐν τῇ ἐπι-
γραφῇ μετὰ τῶν αὐτῶν ἰδίων του.

(Νεάπολις)
Καβύλλα 1934.

Γ. ΜΠΑΚΑΛΑΚΙΣ
Ἐπιμ. Ἀρχαιολογία

1) A. F i c k, Vorgriechische Ortsnamen σ. 31.

Ἐπαθῆθως τὸ γράμμα Λ ἂν καὶ φανταίεσθαι τοσοῦτον, δυνατόν νὰ ἦτο καὶ
ἄλλο τι, δοθὶ αἱ ἐπιγραφαὶ — ὡς καὶ τοῦ λίθου εἶναι πολλὰ τὰ ἴδια ἢ τοῦ Κ δούου μετὰ
ἐξ ἄλλων ἐν τῷ ἑσώτῳ, τότε ἢ ἀναγνώσει τοῦ ἐπιθέτου Παισουλῆνός δὲν ἄρα εἰς
ἐξόν τελεία; θρακικὸν τοπωνυμικὸν δεξιότροπον εἰς σχετικῶς πρὸς τὰ Σοφία,
Σαβῆσις, Σοῦσις, Σουκιάνα, Σουκίσις Προκ. Σικιδίβα βετ. T h o m a s c h e ἔ.
ἀ. σ. 44, 81, 90.

K a l i n k a ἔ. ἀ. n. 177 Ἐφρακικῆς Σουκίας.

D o b r o u s k y ἔ. ἀ. σ. 132 Σουκίας, Ἐπίσκοπος, Ρητήριος, Δεσποσίκος.
D u m o n t - H o m o l l e ἔ. ἀ. σ. 133 no 33c Σούκος-Σούκος. R. A. 1878
II, 294 not. 1 Σούρη; > Σικιδιάνα > Σικιδίη θρακικὴ παρὰ Φιλίππουτολιν καὶ
Σουκιάνα ἐκ τοῦ Σούσις = στενοῦ μεταξὺ Ροδόπης καὶ Αἰμου εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς
κοιλιάς; Ἐβρου. Ἡ ἀνάγνωσις ὅμως Παισουλῆνός τομῶρον οὐ εἶναι ἀποριστερά.

2) D i t t e m b e r g e r Syllage n. 636, 25 ἢ ἐξέστο οὐσίανειν ποι τὰν
νομὰν ἰδιωτικὰ θέρματα» εἶναι 176 π. X.

n. 826 Gr. ἀγέλων καὶ θερμάτων». 1176 π. X.

n. 826 F. Ἐθέρματα = ζῶα.

n. 1157 80, ἢ ἐπιβλέπειν θέρματα νομῆς ἐνεκεν». 100 π. X.

Καὶ κατὰ Ἰωάννην Α, 12 ἐπίσης θέρματα συζητεῖται ἐάν = ζῶα ἢ ἀπρητά.
βλ. καὶ λέξικὸν L i d e l l - S c o t t = Κωνσταντινίδου ἐν λέξει θέρμα.

3) Ἐ. ἀ. n. 1211 «τὰ ἴδια θερμάτια ἀπληθεύουσιν καὶ ἀπέλυσον ἀπελευθερω-
τικὸν δικαίον». ἐπιγραφὴ ἀπελευθερωτικῆς α' μ. X. αἶθνος ἐκ Καλύρνου n. 1210 καὶ
11 Θεοπέη = δούλη καὶ D i t t e m b e r g e r Syll. n. 790, 86 θέρμα = τῶρον ἄλλὰ
n. 869 θέρμα = δούλος καὶ 865, 4 θερμάτια = δούλοι.

4) Πρόκλα ἐλέγετο κατὰ τὴν παράδοσιν καὶ ἡ σύζυγος Ποντίου Πλάτου. Νι-
κηφόρος Ἐκκληθ. Ἱστορία I, 30.

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ

Τυπώθει· τῆς μελέτης· καθ' ἣν χρόνον ἡ συγγενονία Καβάλλας Ἀθηνῶν εἶχε δικαιοτέτη ἐπισυνάπτουσαν ἐνταῦθα πίνακα προσθηκῶν καὶ παροραμάτων.

Σελ. 3 μὴ ἀνιστορασου=μὴ ἀνιστορασεως.

- » 4 σημ. 1: Zous=Zeus
- » » » 2: Cantineau=Cantineau
- » » » 2: Palmyr=Palmyr.
- » » » 3: Genossenschaften=genossenschaften.
- » 5 Στάλκος=Στάλκος.
- » 6 Triumvire=Triumviri.
- » 7 Βιστόνοι=Βιστόνοι.
- » » Σάγγελος=Σάγγελος.
- » » pertinente=pertinentes.
- » 8 λατομίον=λατομίον.
- » » κρίσται=κρίσται.
- » » σημ. 2: δόρμου=θερμού.
- » » 2: Τραλλανῆ=Τραλλανοίς.
- » » 3: Ig=IG.

Προσθήκη εἰς σελ. 9 καὶ διὰ τὴν ἐπιγραφὴν D ἢ ἐπιγραφὴ παρετέθη καὶ εἰς τὸ προσράτω ἐκδοτὴν Ἰσχυρίων Θεοδικτοῦ Λαογραφικοῦ καὶ Γλωσσολογικοῦ θησαυροῦ, A 1934-35 σ. 155 κατὰ ἀντιγραφεία καὶ ἄλλως παρατιθεῖται.

Σελ. 9 δυναμένη=δυναμένω.

- » 11 προσεχόμενος=Προσεχόμενος.
- » 12 σημ. 2: ὄς=ὄσι.
- » » » 2: Σβελθεουδος=Σβελθεουδος.
- » » » 4: χει=χει.
- » » » 4: Zeusbilder=Zeusbilder.
- » 13 Πανταλιά=Πανταλιά.
- » 14 σημ. 1: πρόσθεσ καὶ Weinreich θεοὶ Ἐπῆκοι Athen. Mik. 1912 σ. 1-68.
- » 15 Μερουνόπολις=Μοσνονόπολις.
- » 17 ποτάγειν=ποτάγειν.
- » 17 οἱ ἀρχαῖοι τῶν Ἰσχυριεῶσαν 1.2.3.4=1.3.4.5.

ΑΘΗΝΑΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ